

معاون سابق گردشگری سازمان میراث به «شهرود» می‌گوید سفر گردشگران کشورهای خلیج فارس کاهش یافته است

عربستان علیه گردشگری ایران

در سال ۹۵ باید یک و نیم میلیون نفر از کشورهای حوزه خلیج فارس به ایران می‌آمدند اما این تعداد به ۲۸۰ هزار نفر رسیده است

علیرضا شمیم/رئیس هیئت مدیره/شهرود

در گردشگری زیارت چطور؟ با توجه به نقش مهم آن در صنعت گردشگری ایران.

در ویزای گردشگری و زیارت در سال ۹۵ نسبت به ۱۰۹۴ درصد رشد داشتیم. این بهبود شرایط حرفه‌ای کار است. بخش عمده‌ای از گردشگری ما گردشگری زیارت است و بزرگترین و اصلی‌ترین بازار هدف ما کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس است، اما مشکل اینجاست که روابط ماصدمه خورده است.

بعد از ماجرای حمله به سفارت شما جایی اعلام کرده بودید که ۵۰ درصد گردشگران مذهبی این بخش را از دست داده‌ایم.

بله، حتی خیلی بیشتر از این باید در سال ۹۵ یک و نیم میلیون نفر از این کشورها در حالت عادی به ایران می‌آمدند.

و حالا تا چه حد کاهش یافته؟

تعداد سه ۲۸۰ هزار نفر رسیده است. چنین شرایطی بر گردشگری اثر گذار است و البته تأثیرات مدیریت‌نشده‌ای است که دست ما هم نیست. گردشگری نیازمند روابط بین‌المللی عادی، بدون تنش و توسعه یافته بین کشورها است و اگر قرار باشد این روابط لطمه بخورد، آسیب می‌بیند. آن‌ها تبعاتشان فشار می‌آورد و سیاست‌هایی اعمال می‌کنند که در آمار ما تأثیر گذار است.

برای جبران این اثر منفی چه کرده‌اید؟

در عرصه سیاسی در حال تلاشند تا آرامش برقرار شود، اما طرف مقابل باید به این موضوع همدایت شود که مربوط به ما نیست. لازم‌توسعه گردشگری امنیت است، امنیت داخلی و خارجی. آنچه برای ما و جامعه محلی مزیت اقتصادی ایجاد می‌کند، گردشگر خارجی است. آن‌ها می‌توانند در توزیع اقتصاد ملی و ثروت گردشگری موثر باشند. تنها گردشگری داخلی ما به تنهایی نمی‌تواند عامل توسعه باشد. ما الان مقصدی امن و قابل دسترسی و با جاذبه‌های متنوع منطقه‌ای هستیم و رقیبی نداریم.

بعد از حمله تروریستی در تهران این نگرانی بابت کاهش گردشگران بالا گرفت. این روند الان متوقف شده؟

همان زمان روند به سمت انسداد روابط و تعاملات بود. عربستان سعودی روابطش را قطع کرد و به منطقه و کشورهای همسایه هم فشار آورد. دسترسی‌های هوایی را محدود و جرایمی برای سفر به ایران وضع کرد و گردشگران رایج کشور خودشان دعوت کرد، به حدی که اگر پس از برجام و رفع تحریم‌ها توفیق چشمگیری در رشد گردشگر داشتیم، کارهای سعودی‌ها باعث ضرر ما شد.

می‌گویید ایران رقیب ندارد؛ اما در این میان ما چرا دست نجنبانده‌ایم که دست کم گروهی از گردشگران کشور ترکیه را در این شرایط که آرامش ندارد، به کشور بکشانیم؟

گردشگری یک حرفه است و بازار را برای آن تکنیک‌های خاص خودش را دارد. یکی از فعالیت‌ها برای توفیق این حوزه داشتن برنامه بلندمدت، یعنی حضور در بازار، برنامه‌ریزی، شناخت بازار و ایجاد جریان است. بخشی از این فرآیند وظیفه دولت و بخش دیگر وظیفه بخش خصوصی است.

نقش دولت چیست؟

من برنامه کشورهای همسایه و اروپا و روند رشد آنها را در ۲۰ سال اخیر مطالعه کرده‌ام. باید در برنامه ۲۰ ساله بخشی از تکالیف مربوط به فتح بازار حضور و نفوذ در بازارها را دولت انجام بدهد، بلاشک.

آیا انجام داده؟

دولت باید اتحاد دهد اما ما در زیرساخت‌های حضور در بازار برای جذب گردشگر با مشکل روبه‌رو هستیم. دولت یازدهم مجموعه‌ای را تحویل گرفت که هیچ کدام از استانداردها در آن عملیاتی نشده بود، هر چند به صورت پراکنده، جزیره‌ای و بدون برنامه کارهایی انجام می‌شد، اما حتی کاهش و تقلیل پیدا کرده بود. آن‌ها نگاهشان بلندمدت، حرفه‌ای و راهبردی نبود، روزمرگی می‌کردند، مثلاً ایران قبل از دولت نهم برای عرضه خودش در نمایشگاه برلین ۲ هزار متر فضا داشت اما در دولت یازدهم سال ۱۴۸۹۲ متر به ما تحویل دادند.

این در حالی است که اگر نگاه ما در هشت سال دولت نهم و دهم هم تکرار شده بود، زحمات دولت یازدهم خیلی کمتر می‌شد و آمار گردشگران مان هم بیشتر از این بود. در واقع باید کنار تقاضا، عرضه مناسب را توسعه داد، زیرساخت‌ها را آماده کرد و نیروها را آموزش داد. باید راهنماها، مجیز و مسلط باشند و نباید گاهمان به گردشگری نگاه اقتصادزانه باشد.

بیشتر خصوصی این نگاه را دارد؟

آن‌ها به صورت انبوه فعالیت می‌کنند؛ اما برنامه ندارند. گردشگری با این روند پیشرفت نمی‌کند؛ چه از ناحیه بخش دولتی و چه خصوصی. اعتقاد من این است که باید حداقلی از امکانات را آماده کنیم و بخش خصوصی فعال هم وسط بیاید و یک تعهد دو طرفه داشته باشیم تا گردشگری رشد کند. نمی‌توانیم بگوییم بی‌فقط وظیفه دولت است. هر دو باید در این جاده هم مسیر باشیم. هزینه دولت معنوی و مادی و هزینه بخش خصوصی سرمایه‌گذاری است. اگر بخش خصوصی ما نتواند و حرفه‌ای نشود و با بخش‌های مختلف در دنیا ارتباط نگذیرد، این اتفاق نمی‌افتد.

اما از همین بخش خصوصی و تشکل راهنمایان همین بار سال‌ها شاهد اتفاق بزرگی مثل کنوانسیون جهانی راهنمایان گردشگری بودیم. غیر از آنها تنها نکته استناد به یادشاره کرد، تشکل راهنمایان هستند. آن‌ها احساس مسئولیت پذیری جدی و ارزشمندی دارند. تمام بقای فعالیت و حضورشان به این است که خودشان را توانمند کنند و در عرصه‌های بین‌المللی نگه دارند. این برای ما هم خوب است. در اتفاق پارسل هم آن تشکل به اعتدالی حرفه‌ای خودش دست پیدا کرد، هم دولت بهره‌برداریش را کرد. این کارها باید در سال‌دها با تکرار شود، از طرف همه، نه فقط راهنمایان. البته تورگردانان ما هم در بخش تورآوری در بازارها خوب عمل می‌کنند. در رویدادها شرکت می‌کنند و کنار ما هستند ولی تشکل‌ها باید به سمت تخصصی شدن بروند.

در حوزه گردشگری سلامت ایران تا چه حد توانسته‌اید برای دیگر کشورهای مقصد باشید؟ چقدر ظرفیت دارید و چه سرمایه‌ای برای پیشرفت این بخش لازم است؟

ظرفیت خیلی خوبی داریم. استعداد بالقوه و بالفعل ما تجلی پیدا کرده است. از ابتدا که روی این موضوع تمرکز کردیم، احساس کردیم نخستین نکته‌ای که باید توجه شود، هماهنگی بین دستگاهی است. چون هر کسی مدعی این کار بود، هر کسی تأثیری می‌گذاشت. همان ابتدا پیشنهاد تشکیل شورای راهبردی دادیم. خوشبختانه تفاهنامه این شورا بین وزرای بهداشت، امور خارجه و سازمان‌های میراث فرهنگی و نظام پزشکی و همچنین اتاق بازرگانی امضا شد. کار این شورا این بود که با توجه به وظایف قانونی هر دستگاه بتواند وسیله‌ای برای هم‌افزایی و ساماندهی و توسعه پیدا کند.

شورای راهبردی برای ساماندهی چه کاری انجام داد؟

هاستل اقامتگاه دانشجویی است و هیچ ربطی به ما ندارد. مدیر متش با دانشگاه است و دانشگاه باید جوابگو باشد.

مخالف حضور هاستل‌ها هستید؟ قرار نیست هیچ وقت مجوز بگیرند؟

این سیستم گردشگری و سفر نیست. چه ربطی به ما دارد؟

به هر حال گردشگران از این سبک اقامتگاه‌ها استقبال می‌کنند و تعداد هاستل‌هایی که می‌شود در شهرهای گردشگرپذیر پیدا کرد کم نیست.

چه کسی هاستل‌ها را رشد می‌دهد؟ دانشگاه در زمان تحصیل دانشجویان دانشگاه برای اقامتشان امکاناتی می‌دهد. این ربطی به من ندارد. جریان عادی املاک است و آژانس‌ها و خانه‌های اقامت دایمی، ممکن است دانشگاه بگوید من یک ظرفیتی دارم و مثلاً در تابستان حاضرم در اختیار گردشگر بگذارم و شما مسافر بیایید. اگر سر خود این کار را نکنند دو کار خلاف کرده‌اند؛ یکی این که از ماهیت هاستل دور شده و دیگر این که در کار معاونت گردشگری دخالت کرده‌اند. ما این جور لطف‌ها را نمی‌خواهیم.

رشد هتل‌سازی در این چهار ساله چقدر بوده است؟

خوب است. تقریباً ۵۵ هتل در این چهار ساله در درجات مختلف ساخته شده، بعضی با سرمایه‌گذاری خارجی و بعضی با سرمایه‌گذاری داخلی بوده و خوشبختانه مجموعاً ۲۷ هتل چهار و هاستاره ساخته شده است. هم بخش خصوصی پیگیر بوده و هم دولت براساس توانایی‌اش، صندوق توسعه و بانک‌ها و سازمان میراث فرهنگی کمک کرده‌اند.

در حوزه اشتغال چقدر تحصیلکرده‌های حوزه گردشگری توانسته‌اند جذب بازار شوند؟

خیلی خیلی سخت. چنان که برای کار در این حوزه فراخوان می‌دهند اما متناسبانه هر کسی که می‌آید اصلاً قابلیت‌های استخدام ندارد.

چرا برای این مشکل چه کاری کردید؟

چون فقط درس خوانده‌اند. هیچ کدامشان در عملیات و اجرایی کار تجربه ندارند. فقط آموزش تئوری دیده‌اند و این اشکال بزرگ سیستم گردشگری دانشگاهی ماست. این را بارها به

وزارت علوم اعلام کرده‌ام. مسئول هتل‌های ارومیه به من گفت: از ۵۰۰ هاستار نفر توانسته حتی بیست نفر انتخاب کند. رابطه صنعت گردشگری و دانشگاه در این حوزه

موجه و ضروری است. این دو باید با هم تفاهم کنند و اشتغالزایی متحول شود. اگر سیستم آموزشی گردشگری از تئوری صرف تبدیل شود به تئوری عملی، خواهید دید بازار کسب و کار از وجود فراغ التحصیلان خالی نمی‌ماند.

معاونت گردشگری برای ایجاد شغل چه برنامه‌ای دارد؟

ما شکل‌گیری کسب و کاری حمایت می‌کنیم که بر اشتغالزایی موثر است. بوم‌گردی یکی از این موارد است. همچنین هتل‌ها و رستوران‌ها هم می‌توانند فعالان و فارغ‌التحصیلان این حوزه را به کار بگیرند، به‌علاوه آژانس‌های گردشگری که اکنون ۲۵ درصد نسبت به قبل رشد داشته‌اند.

شهر تبریز برای رویداد «تبریز ۲۰۱۸» آماده است؟ پیش‌بینی می‌شود این رویداد چقدر در جذب گردشگر موثر باشد؟

این رویدادها بستر است. هر چقدر توانمند باشیم و

ظرفیت‌هایمان را به کار بگیریم، می‌توانیم از این بهانه بین‌المللی برای رونق بیشتر و گرفتن امکانات بیشتر و جلب توجه مردم استفاده کنیم. استانداری تصمیم به اجرا دارد و شهرداری هم پروژه‌هایی تعریف کرده است. سازمان میراث فرهنگی پیشنهاد تشکیل ستاد ملی تبریز ۲۰۱۸ را به دولت داد و دولت تصویب کرد. رئیس ستاد ملی تبریز، رئیس سازمان میراث فرهنگی است و تا به حال این ستاد سه جلسه داشته و ۵ جلسه ستاد استانی هم برگزار شده است. در این جلسات دستگاه‌های عضو ستاد برنامه‌هایشان را در دوباره زمانی از ۱۰ دی ۹۶ تا ۱۰ دی ۹۷ مشخص می‌کنند. خود سازمان در بخش‌های مختلف میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برنامه‌هایی دارد که آن توفیقات را به این رویداد متصل و بهره‌بردار می‌کند. هر کاری هم خواهد نمود داشته باشد علاوه بر بودجه نیازمند برنامه‌ریزی خوب است. در تلاشیم همبستگی ملی را برای حمایت از تبریز ۲۰۱۸ ایجاد کنیم.

درباره سند چشم‌انداز برنامه ششم توسعه که حالا سه ماه از آن گذشته است، برنامه اجرایی معاونت گردشگری تاکنون چه بوده است؟

ما برنامه داریم. آن چیزی که تکالیف سازمان است در برنامه آمده و در حال آماده کردن یک آیین‌نامه هستیم. اکنون ۹ ماهه وقت داریم. ما تکالیفمان را انجام می‌دهیم و بین بخشی‌ها را هم مطرح و به دولت پیشنهاد می‌کنیم تا به جایی برسد.

سند ملی گردشگری موانعش چیست؟

ما یک تکلیف برای برنامه ششم توسعه داریم که باید سیاست‌های راهبردی صنعت گردشگری را به دولت بدهیم. یک سال و نیم پیش تقریباً نوشتن این سند را شروع کردیم و از تجربیات گذشته هم بهره گرفتیم. شورای راهبردی هم تشکیل شد و در حال حاضر روی میز رئیس سازمان است تا تصمیم بگیرد. این سند که ماه آینده به دولت پیشنهاد خواهد شد، کمک می‌کند که یک اجماع و سند بالادستی داشته باشیم. برنامه ششم توسعه این سند را به ما تکلیف کرده و اگر در دولت تصویب شود، مشاور خواهیم گرفت و برنامه اجرایی‌انتهایی می‌کنیم.

از زبانی‌تسان از این چهار سال در حوزه گردشگری و این مدتی که در معاونت بودید، چیست؟

می‌توان گفت به نسبت امکانات و آنچه تحویل گرفتیم برای توسعه گردشگری خیلی خوب عمل کردیم. این انسجام و همگامی در گردشگری کمک کننده بود. می‌ماند که صدای بعضی بلند است و همیشه طلبکارند. آن‌ها معیار و خط‌کش موفقیت یا وجود ندارند. موفقیت نیستند، به نظر من رضایتمندی نسبی کشوری، بهترین داور است. آن‌جا که در استان‌ها با وجود گرفتاری، شور و هیجان و امیدواری، برای من معیار موفقیت است. در این مدت امیدواری‌ها به گردشگری بیشتر شده و این با توجه به کسب و کار و توزیع ثروت همراه بوده است. این نقطه موفقیت دولت یازدهم است. وقتی همه جا از اولویت گردشگری حرف می‌زنند یعنی این درک مشترک ایجاد شده و این یک پام بلند است.

این در برآه ننگه داخلی است، اما در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی پهبود داشته‌ایم؟

ما هنوز رتبه‌مان در گردشگری زیر ۵۰ است. اما شاخص‌ها در این باره مختلف است، مثلاً ما در رقابت‌پذیری اولیم. شاخص درآمد ممکن است رتبه دیگری داشته باشد اما تمام شرایط ما در این چهار سال در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی روبه‌بهبود بوده است.

موانع گردشگری ایران چیست؟

موانع گردشگری ما آماتور ماندن است. اگر به سمت حرفه‌ای شدن و ماسدن نرویم به جایی نمی‌رسیم، چه دولت

جدول شماره ۱۱۸۳

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱															
۲															
۳															
۴															
۵															
۶															
۷															
۸															
۹															
۱۰															
۱۱															
۱۲															
۱۳															
۱۴															
۱۵															

حل جدول شماره ۱۱۸۲

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	و	ک	س	ت	و	ی	و	ک	و	ی	و	ک	و	ی	و
۲	و	ک	س	ت	و	ی	و	ک	و	ی	و	ک	و	ی	و
۳	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۴	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۵	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۶	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۷	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۸	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۹	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۰	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۱	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۲	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۳	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۴	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۵	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی

جدول شماره ۱۱۸۲

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	و	ک	س	ت	و	ی	و	ک	و	ی	و	ک	و	ی	و
۲	و	ک	س	ت	و	ی	و	ک	و	ی	و	ک	و	ی	و
۳	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۴	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۵	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۶	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۷	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۸	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۹	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۰	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۱	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۲	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۳	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۴	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی
۱۵	د	ر	و	ا	م	ز	ی	ب	ی	ر	ب	ی	ر	ب	ی

اقتی

- ۱- غناهای سنتی خطه شمال کشور- دیندی و سرگرم‌کننده
- ۲- باران‌اندک بهترین جایگزین برای کسانی که به مصرف شیر حساسیت دارند- از اتصالات در پنجره- ماسه
- ۳- امر خطیر- چله کمان- شیره‌انار- اندازه گرمی سردی هوا
- ۴- بول استرالی- ضمیر اشاره به نزدیک نوعی جرم
- ۵- سار کلیسا- مقابل ایات- بهترین تیم ورزشی هر کشور
- ۶- جایگاهی در جهنم- خودداری کردن- درس نخوانده- رشته کوه روابویی
- ۷- تکیه بر پشتی- ضمیمه‌شده- مدلول و مضمون کلام- ترم‌چهرها
- ۸- ورزش مادر- نام‌باشین، در زبان نامدار شوروی سابق
- ۹- مفقود- محلی در مکه- لغاف پرورنده- آب‌پاک‌کننده
- ۱۰- تکاشتن موقت زمین برای حاصلخیز شدن خاک- مرد یخی افسانه‌ای هیمالیا- پیش‌غنا- آهنگ غم‌انگیز
- ۱۱- دانه تسبیح- اجساد- کمینته- تصمیم‌گیرنده
- ۱۲- فراسویان ورزش
- ۱۳- سالک و رونده- درخت محبوب عرب‌ها- مالیات زمین
- ۱۴- قهر و شرف- صدمتر مربع- پسوند شباهت- منطقه فرم‌تشک‌کنشی
- ۱۵- سنت‌وی حال- بلندترین ابعاد دنیا- رزمگاه بویوس- باسدر
- ۱۶- سلیقات جهانی در هر یک از رشته‌های علمی که هر سال برگزار می‌شود- در این زرتشت نام ۶ روزی است که هر خدایان را فرید

عمودی

- ۱- بخشش- مناظره و گفت‌وگو برای اثبات نظرات
- ۲- دیگری- حیوانی که در تمدن‌های باستانی مظهر زندگی بوده است- روغنی برای چوب
- ۳- واحیات نماز- در قدیم همه راه‌ها به آن ختم می‌شد- شراب فیلسوف‌نویز ده‌گانه‌گیسی
- ۴- معیار و مبنای ارزشیابی- صدای اسب
- ۵- تاجیز- صدمتر مربع- مظهر چسبندگی- فرمانده بدن- بالای فرنگی
- ۶- شهر مرزی شمال غربی ایران- سقف‌بوش قدیمی
- ۷- معصوم دروغین- نام قدیم پرتنام- تر و تاز- دشمن سخت

رئیس پلیس فتا:

«تویتر» رفع فیلتر نمی‌شود

تکنیم هماهنگی‌های همین عملیات تروریستی گروهک داعش در تهران تا مامور تلگرام رخ داد. «هادیانقر با تأکید بر اینکه ما چنین مواردی را فراموش نمی‌کنیم، افزود: «مدیر تلگرام هم این موضوع را می‌داند و ما این موارد را به آنها منتقل کرده‌ایم.» به گفته رئیس پلیس فتای ناجا، بستر عملیات‌های تروریستی و ارتباطی تروریست‌ها در دنیا در درجه اول تویتر و در درجه دوم تلگرام است.

ایسنا | رئیس پلیس فتای ناجا درباره رفع فیلتر تویتر گفت: «تویتر رفع فیلتر نخواهد شد.»

کمال هادیانقر افزود: «تویتر عامل فعالیت تروریست‌هاست و من در نشست اسپانیا رسماً به مدیر آن گفتم که در حال حاضر بیش از ۷۵۰ هزار نفر در دنیا از داعش طرفداری می‌کنند و عامل تروریستی داعش هستند و تمام فعالیت آنها در تویتر رخ می‌دهد.» او با اشاره به عملیات تروریستی داعش در مجلس و حرم امام(ره) گفت: «ما فراموش